

TOIMENPIDEALOITE 104/2005 vp

Kylä- ja lähikoulujen kokonaisvaikutusten selvittäminen

Eduskunnalle

Maassamme on meneillään lainsäädännön uudistus, joka koskee kuntien valtionosuuksia. Tässä yhteydessä on noussut esille kysymys tähänastisen kouluverkkokertoimen poistamisesta kunnille tulevien valtionosuuksien määrittelystä. Vastaavat tekijät voisivat tulla otetuiksi huomioon vain erityisen harvaan asutuissa ja runsaasti saaristoa käsittävissä kunnissa. Tilalle tulisi maahanmuuttajaväestön kustannusvaikutusten huomioon ottaminen niissä kunnissa, joissa heitä on merkittävästi.

On ennakoitu, että kouluverkkokertoimen poistaminen synnyttäisi voimakkaan kylä- ja lähikoulujen lakkauttamisaallon maassamme. Eri tahoilta on tuotu esille, että ei ole riittävästi selvitetty niitä myönteisiä kokonaisvaikutuksia, joita kylä- ja lähikouluilla on yhteiskunta-, yhdyskunta-, alue- ja elinkeinopoliittisesti. Ilmeisen selvää on, että näillä tekijöillä on hyvin suuri kokonaisvaikutus, ja silloin ei ole riittävää katsoa vain hyvin kapeasti pelkän opetustoimen esim. henkilö- ja palkkakuluja. Kyse on pelkästään koulutoimenkin kokonaisuuden kannalta laajemmasta asiasta. Siihen kuuluvat voimakkaasti lisääntyvät kuljetuskustannukset, ja myös koulumatkan kesto saattaa aiheuttaa yllättäviä lisäkustannuksia. Samoin joudutaan usein rakentamaan uusia tiloja tai muuttamaan merkittävästi entisiä hyvinkin tarkoituksenmukaisia koulutiloja.

Samalla jäävät tyhjilleen tai vaille tarkoituksenmukaista käyttöä nyt olemassa olevat tilat,

joilla on ollut koulutoimen ohella hyvinkin merkittäviä kokonaisvaikutuksia kylille ja yhdyskunnille yhteisinä monikäyttötiloina. Jos tämä mahdollisuus menetetään, sillä on monia kielteisiä ja myös kokonaistaloudellisesti kustannuksia lisääviä vaikutuksia.

Toimivat koulujen lähipalvelut ovat mitä keskeisin syy lapsiperheiden asuinpaikan valinnalle. Tämä puolestaan on hyvin merkittävä elinkeinopoliittinen tekijä, jonka rinnalla monet kalliitkin toimet ovat vähemmän tuloksia tuottavia. Koulupalvelut yhdessä muiden toimien kanssa vauhdittavat parhaiten kansakuntamme tasa-arvoista kehitystä koko maassa. Siksi tulisi välittömästi ryhtyä tarkastelemaan kouluverkkokysymystä, ei pelkästään omana kapea-alaisena sektorinaan, vaan laajasti hyvin moniin asioihin vaikuttavana keskeisenä tekijänä, jotta ei tehtäisi korvaamattomia tai vaikeasti korvattavia vahinkoja.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin kylä- ja lähikoulujen kokonaistaloudellisten, yhteiskunta-, yhdyskunta-, alue- ja elinkeinopoliittisten sekä ihmisten hyvinvointiin liittyvien näkökohtien selvittämiseksi ennen kuntien valtionosuusjärjestelyjen toimeenpanoa.

TPA 104/2005 vp — Lauri Oinonen /kesk

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2005

Lauri Oinonen /kesk